

К. В. Довга

здоб. III курсу економіко-правового факультету

ОНУ імені І. І. Мечникова

Науковий керівник: ст. викл. Є. М. Корнеєва

ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ ЗАВДАНОЇ СПОЖИВАЧУ, ВНАСЛІДОК НЕДОЛІКІВ ТОВАРІВ, РОБІТ ТА ПОСЛУГ

У травні 2008 р. Україна стала повноправним членом Світової організації торгівлі (СОТ), і з цього моменту у нас з'явилася можливість розвивати національний ринок. Все це призвело до ризику покупки неякісного продукту, адже споживач не захищений: постійно ведеться реклама, виробники частіше почали використовувати хімічні та синтетичні матеріали. Саме тому особи повинні мати право на відшкодування шкоди завданої, внаслідок недоліків товарів, робіт та послуг.

Такий інститут відшкодування знайшов своє відображення в статті 42 Конституції України [1], § 3 главі 82 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) [2], Закону України «Про відповідальність за шкоду, завдану внаслідок дефекту в продукції» [3]. Також велику ролі відіграє у цьому питанні Закон України «Про захист прав споживачів», за яким будь-який виготовлений продукт (продукція), виконана робота чи надана послуга для задоволення потреб суспільства, за звичайних умов їх використання, одержання, зберігання та транспортування, повинен бути безпечним для людського життя, здоров'я, навколишнього природного середовища і не спричиняти пошкодження його майна (ч. 1 ст. 14) [4]. Виходячи зі

змісту ч. 1 ст. 1209 ЦК України та вищесказаного, можна визначити, що відшкодування шкоди, завданої споживачу, внаслідок недоліків товарів, робіт та послуг – це компенсація шкоди яку він може отримати через захист своїх прав як юрисдикційними, так і не юрисдикційними способами, через конструктивні, технологічні, рецептурні та інші недоліки товарів і робіт (послуг), а також невірною або недостатньою інформацією про них [2]. При поданні позову, слід звернути увагу на те, що позовна давність становить 3 роки з дня, коли особа дізналася або могла дізнатися про порушення його інтересів. При цьому, покупець не сплачує судовий збір, так як він являється потерпілою стороною. Слід зазначити, що при розгляді справ такого характеру в першу чергу використовуються письмові докази. Якщо суть позову стосується товарів з гарантійним строком, документом являється технічний паспорт або якийсь інший документ який заміняє його з даними про продаж, якщо ж іншого товару – розрахунковий документ (чеки, договір, касовий ордер, квитанції). Цей документ можна витребувати і від продавця. Також не тільки покупець може бути потерпілим, а й треті особи – сусіди, родичі кредитора. Для прикладу, при покупці неякісного приладу виникла пожежа, при якій вогонь перейшов на квартири сусідів. У разі смерті кредитора, його обов'язки та права передаються до осіб, які за законодавством України, мають право на відшкодування завданої шкоди, завданою смертю. Практичне значення даного питання відображене саме у Постанові Пленуму Верховного Суду України від 12 квітня 1996 р. № 5 «Про практику розгляду цивільних справ за позовами про захист прав споживачів» [5].

Слід зазначити, що збиток, заподіяний дефектами товарів і робіт (послуг), підлягає повному відшкодуванню (ст. ст. 1166 і 1210 ЦК України). Способи відшкодування шкоди, завданої майну (в натурі або відшкодування завданих збитків), визначаються за правилами ст. 1192 ЦК України. Шкода завдана здоров'ю фізичної особи або, якщо дійшло до смерті особи, завжди відшкодовується в грошовій формі.

Такі відносини, являються зобов'язальними, в яких одна сторона – боржник, який має вчинити певні дії щодо кредитора (надати послугу, сплатити борг), або взагалі утримуватися від якоїсь дії, а друга – кредитор, який має право вимоги щодо боржника. Яскравим прикладом являється судова справа №0522/6007/2012, де позивач звернувся до Калінінського районного суду з позовом до ОСОБА_3 про стягнення моральної, матеріальної шкоди та розірвання договору підряду, за яким неналежно виконані договірні умови щодо ремонтування вентиляційної системи [6]. В такому випадку, у сторін поміж основних прав та зобов'язань, виникають додаткові, передбачені нормативними актами, щодо завдання шкоди внаслідок недоліків товарів, робіт та послуг. Якщо покупець купив або замовив неякісний товар, роботу, послугу, він має певні права на: зменшення ціни, відшкодування коштів на усунення недоліків, розірвання домовленість і вимагання зміни товару або повернення коштів.

За ч. 3 ст. 7 Закону України «Про відповідальність за шкоду, завдану внаслідок дефекту в продукції», відповідальність несе продавець цієї продукції, якщо у строк в 30 днів він не надасть інформації про виробника (найменування, місцезнаходження виробника або постачальника) [3]. Ця норма поширюється також на

продукцію, завезену із-за кордону, у випадку, якщо на ній не вказана інформація про виробника, навіть, якщо тільки є найменування.

За ч. 2 ст. 1209 ЦК України передбачено випадки, коли продавець, виробник товару, виконавець робіт (послуг) звільняється від обов'язку щодо відшкодування шкоди: а) дія обставин непереборної сили; б) порушення потерпілим правил використання або зберігання товару (результатів робіт, послуг). Продавець, виробник товару, виконавець робіт (послуг) зобов'язаний довести наявність підстав для звільнення від відшкодування шкоди внаслідок недоліків товару, робіт (послуг).

На нашу думку, виникнення таких відносин пов'язане з відповідальністю виробника за безпеку споживача, тобто зі створенням додаткових гарантій споживачу у договірних відносинах різної природи та захист інших осіб цивільного обороту від негативних наслідків дефектних товарів, робіт та послуг. Зобов'язання з відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт, послуг являється досить складним правовим інститутом, що містить в собі всі ознаки делікту й носить забезпечувальний характер у питаннях захисту прав споживача. Це доволі актуальна проблема в наш час, адже люди повинні мати права на захист своїх порушених прав.

Список використаної літератури

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96–ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.

2. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435–IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.

3. Про відповідальність за шкоду, завдану внаслідок дефекту в продукції: Закон України від 19.05.2011 р. № 3390-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3390-17#Text>.

4. Про захист прав споживачів : Закон України від 15.12.1993 р. №1023-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text>.

5. Про практику розгляду цивільних справ за позовами про захист прав споживачів : Постанова Пленуму Верховного суду України від 12.04.1996 р. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-96#Text>.

6. Рішення Калінінського районного суду міста Донецька Донецької області від 1 жовтня 2012 р. Справа № 0522/6007/2012. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/31999376>.